

СТРОЕЖ НА ХУДОЖЕСТВЕНА ТВОРБА

- **ЗАГЛАВИЕ** – наименованието на дадено художествено произведение, смисловите акценти и асоциации, които то носи;
- **МОТО /ЕПИГРАФ/** - сентенция, девиз, цитат, водеща мисъл преди началото на произведението и има пряка връзка със съдържанието или насочва към него;
- **ТЕМА** – явление или проблем от живота, свързани със съдържанието на художествения текст;
- **ОСНОВНА ИДЕЯ** – основна мисъл, замисъл, внушение; отношението на автора към изображените събития;
- **МОТИВ** – повод, подбуда и причина за определено действие; тематичен елемент, който може да е драматичен, лиричен, фолклорен, исторически и т.н;
- **КОНФЛИКТ** – стълкновение, сблъсък на сили и на интереси;
- **ФАБУЛА** – представяне на всички действия и случки в тяхната естествена, хронологическа и логическа последователност и зависимост;
- **СЮЖЕТ** – художествена последователност, съвкупност от действия и случки, които изграждат художествената творба, характерен е за епическите произведения; съдържа елементите:
 - *Пролог* – въвеждаща част, предисловие, предговор;
 - *Експозиция* – въстъпителна част, която въвежда във времето и в пространството на това, което ще се случва;
 - *Завръзка* – въвеждане в конфликтите и в мотивите;
 - *Развитие на действието* – развитие на конфликтите и разгръщане на мотивите;
 - *Кулминация* – върхната точка, точка на най-наситено напрежение в развитието на действието;
 - *Развързка* – представяне на разрешените конфликти;
 - *Епилог* – заключителна част, в която се представят героите и тяхната съдба след време.
- **КОМПОЗИЦИЯ** – структурата и съчетаването на отделните части на литературната творба; съдържа следните елементи:
 - *Ректроспекция* – похват, чрез който действието се връща назад в миналото;
 - *Ретардация* – похват, който чрез който се постига забавяне на действието;
 - *Реч на героите* – похват, който спомага изграждането на художествения образ;
 - *Описание* – похват, чрез който се представя природната картина, външен вид на герой, обстановка;
 - *Лирическо отстъпление* – авторова реч в епически или лироепически текст; прекъсване на разказа, посредством което авторът изразява мисли и чувства, породени от силен драматичен момент в творбата.

ЖАНРОВА СИСТЕМА НА ЛИТЕРАТУРАТА

- **ЛИТЕРАТУРЕН РОД** – понятие, което обхваща в себе си три вида – лирика, епос и драма
 - *Лирика* – художествени творби, написани в стихотворна форма
 - *Епос* – художествени творби, написани в повествователна форма

- **Драма** – художествени творби, написани в диалогична форма; могат да се представят на сцена
- **ЛИТЕРАТУРЕН ЖАНР** – вид творба, произведение, отличаващо се с особености на стила и жанра:
 - **Стихотворение** /лирически жанр/ - лирическо произведение, характеризиращо се с представяне на образи, чувства, но не действие
 - **Поема** /лирически жанр/ – стихотворение с ясно изразен сюжет
 - **Ода** /лирически жанр/ – стихотворение – възхвала, изпълнено е с чувства
 - **Елегия** /лирически жанр/ – стихотворение, изпълнено с тъга, скръб, трагизъм
 - **Сонет** /лирически жанр/ – стихотворение, съдържащо 14 стиха, с философско или интимно звучене
 - **Балада** /лироепически жанр/ – стихотворение, изградено с фантастични сюжетни елементи и образи, изразява тайнственост, необикновеност
 - **Лирическа миниатюра** /лирически жанр/ – стихотворение с малък обем, със стегната фолма и дълбочина на съдържанието
 - **Цикъл** – художествени произведения или части от произведение, които са свързани с един общ признак /жанр, тема, герои, чувства и др./
 - **Разказ** /епически жанр/ - художествено произведение, кратко по обем, представя събитие, случка, преживяване
 - **Повест** /епически жанр/ - художествено произведение, по-малко по обем от романа, но по-голямо от разказа
 - **Роман** /епически жанр/ - произведение с голям обем, различни сюжетни линии и с много участници, герои
 - **Сатира** – произведение, имащо за цел да разкрие и заостри отрицателното в живота и в човека
 - **Фейлетон** /епически жанр/ - сатиричен разказ, който излага злободневна тема от живота